

Lathund för utfärdande av N-kort

Uppsökande verksamhet med munhälsobedömning och nödvändig tandvård (N-tandvård)

Allmänt

Uppsökande verksamhet med munhälsobedömning samt N-tandvård ska bedrivas bland dem som har ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser och som kommunen har hälso- och sjukvårdsansvar för enligt 18 § första stycket, som får hälso- och sjukvård i hemmet (hemsjukvård), eller är bosatta i egen bostad och har motsvarande behov av vård och omsorg som personer enligt ovan. Även de som omfattas av lagen (1993:387) om stöd och service (LSS) till vissa funktionshindrade med en eller flera pågående insatser ska omfattas. Skulle pågående insats inte förekomma bedöms dessa personer utifrån det varaktiga behovet av omfattande vård- och omsorgsinsatser.

Avgörande för om en person ska omfattas av detta stöd är alltså *inte* boendeform, diagnos, munstatus eller ekonomisk situation. Det individuella omvårdnadsbehovet ska styra beslutet.

För personerna ovan gäller att de ska ha ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser.

Med omfattande insatser menas *personlig omvårdnad* under större delen av dygnet, det vill säga minst 3 gånger per dygn under dagtid. Detta gäller oavsett vem som genomför omvårdnaden. Även vård och omsorg som ges av närstående ska ingå i bedömningen av omfattningen (prop. 1997/98:112). Med varaktigt menas ett behov som förväntas **kvarstå minst ett (1) år**.

Personlig omvårdnad innefattar de insatser som behövs för att tillgodose fysiska och psykiska behov. För att insatsen ska kunna beviljas krävs att man delvis eller helt inte själv klarar sin personliga omvårdnad på grund av sjukdom, funktionsnedsättning, ålderssvaghet eller psykosociala orsaker. Till detta räknas personlig hygien, på- och avklädning, toalettbesök, hjälp vid måltider och hjälp vid förflyttning.

Till *personlig hygien* räknas bad eller dusch, handtvättning och tandborstning.

Till målgrupperna bör även räknas de personer som, oavsett boendeform, har en psykossjukdom eller annan psykisk störning och som varat längre än ett år och som medfört ett omfattande funktionshinder som gör att de inte inser sitt behov av tandvård eller av egen kraft förmår uppsöka tandvården (prop. 1997/98:112).

Målgrupper för uppsökande verksamhet och N-tandvård

Enligt 8 a § Tandvårdslagen (1985:125) ska den uppsökande verksamheten och den nödvändiga tandvården bedrivas bland personer som har särskilda behov av vård och omsorg.

De som bedöms berättigade till uppsökande verksamhet och tillhöra någon av dessa målgrupper ska få kortet registrerat av särskilda utfärdare av N-kort enligt nästa sida.

N1 – Personer som kommunen har hälso- och sjukvårdsansvar för enligt 18 § första stycket Hälso- och sjukvårdslagen (HSL 1982:763)

Avser personer som bor i särskilt boende (SoL § 20 eller 21) efter biståndsbeslut (SoL § 6) och har ett omfattande behov av vård och omsorg och där insatsen bedöms vara stadigvarande.

Kort utfärdas av: Patientansvarig sjuksköterska samt biståndshandläggare.

Kortets giltighetstid: 8 år – vid fortsatt behov förnyas kortet.

N2 – Personer som får hälso- och sjukvård i hemmet (hemsjukvård = palliativ vård)

Avser **endast** personer som får *palliativ* vård i hemmet. Här krävs omsorg flera gånger per dygn och insatserna ska vara stadigvarande.

Personer med hemtjänstinsatser eller anhöriginsatser tillhör grupp N4.

Kort utfärdas av: Kommunsjuksköterska, sjuksköterska inom hemsjukvård, biståndshandläggare samt sjuksköterska inom LAH (Lasarettansluten hemsjukvård).

Kortets giltighetstid: 2 år – vid fortsatt behov förnyas kortet.

N3 – Personer som omfattas av Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS 1993:387)

Avser personer som har beslut om insats enligt LSS 1 §, punkt 1–3, oavsett boendeform. Avser även personer som har SoL-beslut gällande insats. Även de personer som har en insats genom Försäkringskassan räknas till denna grupp. Boendestöd **måste** kombineras med annan insats för att berättiga till ett N-kort.

Personer som bor i LSS-boenden är alltid berättigade till ett N-kort.

Kort utfärdas av: LSS-handläggare, sjuksköterska inom LSS.

Kortets giltighetstid: 2 år (eget boende) och 8 år (särskilt boende) – vid fortsatt insats förnyas kortet.

N4 – Personer som bor i egen bostad och som har samma behov av vård och omsorg som personerna ovan eller som har ett långvarigt och allvarligt psykiskt funktionshinder på grund av psykosjukdom eller annan psykisk störning som varat längre än ett år.

Avser personer som får sin omvårdnad via hemtjänst, men det kan också röra sig om personer med begåvningshandikapp, psykisk störning eller svår, kronisk sjukdom som enbart får hjälp av anhörig. Detta innebär följaktligen att den som, trots stora handikapp och/eller svår sjukdom, klarar sig med liten eller ingen hjälp från kommun och region tack vare närståendes frivilliga insats ska kunna få detta särskilda stöd.

För psykiskt långtidssjuka är stödet främst avsett för de personer som är allvarligt sjuka i

psykossjukdom (F20 i ICD10) eller annan psykisk störning som pågått längre än ett år och som dessutom har ett omfattande och varaktigt socialt funktionshinder som gör att de inte inser sitt behov av tandvård eller av egen kraft förmår uppsöka tandvården.

Kort utfärdas av: Distriktssköterska, demenssköterska och kommunsjuksköterska för personer som har hemtjänstinsatser eller som sköts av anhörig samt biståndshandläggare. Personal inom psykiatri för psykiskt funktionshindrade personer i eget boende.

Kortets giltighetstid: 5 år – vid fortsatt behov förnyas kortet.

Uppsökande verksamhet med munhälsobedömning

Syftet med den uppsökande verksamheten med munhälsobedömning är att ge förutsättningar till personer som tillhör målgruppen till en god daglig omvårdnad av mun och tänder. En god munhälsa betyder mycket för välbefinnandet. I samband med sjukdom och funktionshinder ökar risken för skador i munnen. Detta kan försämra förmågan att tillgodogöra sig föda och ökar risken för undernäring. Uppdragstagaren – Folktandvården – ska arbeta på ett sådant sätt att syftet med den uppsökande verksamheten med munhälsobedömning uppfylls.

För att uppnå syftet med den uppsökande verksamheten måste vård- och omsorgspersonalen för målgruppen ges en teoretisk och praktisk munvårdsutbildning samt information om betydelsen av den dagliga förebyggande vården för patienternas mun- och tandhälsa. Utbildningen ska också innehålla individuell handledning, när en patient på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning inte själv kan sköta munhygien.

Syftet med munvårdsutbildning är att ge personalen sådan motivation och teoretisk samt praktisk kunskap att god munvård blir en självklar del av den dagliga helhetsvården.

De personer som bedöms ingå i målgruppen ska erbjudas en avgiftsfri munhälsobedömning per år. Munhälsobedömning innebär att en tandhygienist gör ett hembesök i bostaden. Vid besöket gör behandlaren en förenklad undersökning av munhålan och bedömer behovet av munhygieninsatser samt gör en preliminär bedömning av tandvårdsbehovet. Behovet av munhygieninsatser ska bedömas med utgångspunkt från vad den enskilde eller den som vårdar personen kan klara av att utföra i fråga om munhygien. Vid munhälsobedömningen ska tandhygienisten ge individuella råd om vårdtagarens munvård till kontaktpersonen eller anhöriga vilka alltid ska närvara vid munhälsobedömningen. Kan ingen av dessa personer närvara ska någon annan som känner vårdtagaren väl medverka.

Om det vid munhälsobedömningen konstateras ett tandvårdsbehov är vårdgivaren skyldig att erbjuda patienten möjlighet att komma till tandläkare för nödvändig tandvård. Fritt val av tandklinik gäller för den uppsökta personen och etablerade tandläkarkontakter bör inte brytas utan patientens samtycke. Enligt förordningen om statligt tandvårdsstöd, SFS 2008:193, § 13 ska vårdgivaren efter utförd undersökning eller behandling erbjuda patienten att få en kallelse till en ny undersökning inom lämplig tid. En munhälsobedömning är inte en förutsättning för att en person ska få N-tandvård.

För den uppsökande verksamheten med en årlig munhälsobedömning gäller *inte* fritt val av vårdgivare. Den avgiftsfria munhälsobedömningen utförs av tandhygienist som regionen anvisar. Munhälsobedömningen är frivillig och inte en förutsättning för att en person ska få nödvändig tandvård. Tackar man nej till det uppsökande besöket har man alltså alltid rätt till N-tandvård så länge det finns ett giltigt N-kort.

Varje person som tillhör någon av målgrupperna 1-4 ska årligen erbjudas en munhälsobedömning. Om en person tackar nej till erbjudandet ska han/hon på nytt erbjudas förmånen en gång per år. Detta sker genom att Beställarsektionen Tandvård skickar ett nytt erbjudande till personen året efter. Personen har då tillfälle att ändra ställningstagande och få en munhälsobedömning. Vårdgivaren, som regionen har avtal med, kommer överens med munvårdsombuden inom kommunens särskilda boenden och hemtjänsten om en lämplig tid att utföra munhälsobedömningen. För de personer som bor i egen bostad och inte har hjälp från t ex hemtjänsten är det upp till vårdgivaren och vårdtagaren eller dennes närstående att komma överens om när munhälsobedömningen ska ske.

Munvårdskort

Uppgifter om munstatus och behov av hjälp med munhygien noteras på ett särskilt munvårdskort. Munvårdskortet utgör underlaget för information till den enskilde och personalen om vad som bör ingå i den dagliga munvården. Munvårdskortet är ett samverkans- och kommunikationsdokument mellan tandvårdspersonal och berörd omvårdnadspersonal. På munvårdskortet ska finnas uppgifter om vilka munvårdsprodukter som är lämpliga att använda. Munvårdskortet bör följa patienten vid besök inom tandvården för att eventuellt uppdateras.

N-tandvård

N-kortet är en värdehandling som visar att innehavaren har rätt att få nödvändig tandvård till patientavgift enligt den öppna hälso- och sjukvårdens avgiftssystem. Den som fått ett N-kort betalar samma avgifter som för övrig öppen hälso- och sjukvård. Avgifterna registreras elektroniskt och frikort gäller.

Vårdtagaren ska visa upp det personliga N-kortet vid behandlingsstart hos sin vårdgivare (tandläkare/tandhygienist). Vårdgivare och vårdtagare bör uppmärksamma giltighetstid för ersättning från Beställarsektionen Tandvård. Saknas N-kort vid besöket har vårdgivaren rätt att debitera enligt det statliga tandvårdsstödet och sin egen taxa.

Vid N-tandvård gäller patientens fria val av vårdgivare.

Mål och inriktning för N-tandvård

Vid bedömning av vad som i det enskilda fallet ska anses som nödvändig tandvård ska, enligt 9§ Tandvårdsförordningen 1998:1 338, vårdtagarens behandlingsbehov sättas i relation till hans eller hennes allmäntillstånd.

Förebyggande behandling och akuta insatser prioriteras, men den förebyggande tandvården ska långsiktigt inte ersätta eller vara ett alternativ till den dagliga hjälp med munhygien som ingår i vårdpersonalens omvårdnadsansvar.

Vid val av olika behandlingar **väljs alltid den mest kostnadseffektiva behandlingen (SFS 1998:1 338)**. En kostnadseffektiv behandling utmärks av att den till den lägsta kostnad åtgärdar ett behandlingsbehov med ett acceptabelt resultat. Resultatet bedöms inte enbart i ett kortsiktigt perspektiv utan även över en längre tidsperiod. Sammantaget finns det en rimlig relation mellan kostnader och effekter mätt i förbättrad munhälsa och förhöjd livskvalitet.

Om prognosen för en behandling är tveksam genomförs den nödvändiga **tandvården i etapper** så att resultatet av de första insatta behandlingsåtgärderna kan utvärderas innan en mer omfattande behandling genomförs. All behandling ska utformas på individuella indikationer och med beaktande av om behandlingen kan anses påtagligt förbättra förmågan att äta eller tala samt

medföra väsentligt förhöjd livskvalitet och välbefinnande. I många fall kan det vara lämpligt att välja en avvaktande hållning för att få tid till en utvärdering av hur stort vårdbehovet och hur stor vårdefterfrågan är. Det är också viktigt att en medicinsk riskbedömning görs.

Ny som utfärdare av N-kort

För att bli utfärdare krävs en anmälan. Det görs med hjälp av den närmaste chefen som fyller i en ”Anmälan – utfärdare av N-kort” som finns på regionens hemsida.

Denna anmälan skickas till:

Beställarsektionen Tandvård, Box 601, 391 26 KALMAR.

Efter registrering i systemet får utfärdaren ett mejl med uppmaning att gå den webbaserade utbildningen för att registrera N-kort. Det är ett krav att denna utbildning ska vara genomförd och godkänd innan man kan börja utfärda.

Inloggning till denna utbildning sker på samma sätt som när man ska registrera N-kort – se nästa sida i instruktioner för registrering av N-kort. Man trycker på länken för kortbeställning och länken till utbildningen öppnas upp i ett nytt webbfönster.

Det som är viktigt att komma ihåg när man är klar med utbildningen är att man måste klicka på krysset till höger på utbildningens sista sida så att man får bocken satt att man genomgått utbildningen. Detta är viktigt för uppdatering och statistik.

Registrering av N-kort

Kortutfärdare för grupperna N1 - N4 enligt ovan måste vara registrerade som behöriga hos Beställarsektionen Tandvård. Endast dessa kan beställa N-kort genom att intyga behovet. De bör vara väl insatta i vårdtagarens behov av vård och omsorg.

Utfärdaren loggar in på regionens hemsida. På inloggningssidan för att beställa N-kort registrerar utfärdaren patientens namn, personnummer, särskild adress, telefonnummer, kontaktperson samt om patienten tackat ja eller nej till munhälsobedömning. Efter registrering på kortbeställningens sida skickas ett grönt N-kort till personens folkbokföringsadress, om inte annan adress anges till exempel till anhörig, god man eller kontaktperson.

Kortutfärdaren tar inte på sig något ekonomiskt ansvar genom att utfärda ett N-kort. Om det skulle visa sig att N-kortet är utfärdat på felaktiga grunder har Beställarsektionen Tandvård rätt att dra in det.

Instruktioner för registrering av N-kort

För att komma fram till länken för att registrera N-kort går man in på regionens hemsida och väljer följande – se nedan. Se till att sithskortet sitter i innan man påbörjar inloggningen.

- [Regionens tandvårdsstöd - För vårdgivare Region Kalmar län](https://vardgivare.regionkalmar.se/vard--behandling/tandvard/regionens-tandvardsstod/)
(<https://vardgivare.regionkalmar.se/vard--behandling/tandvard/regionens-tandvardsstod/>)

- Tryck på

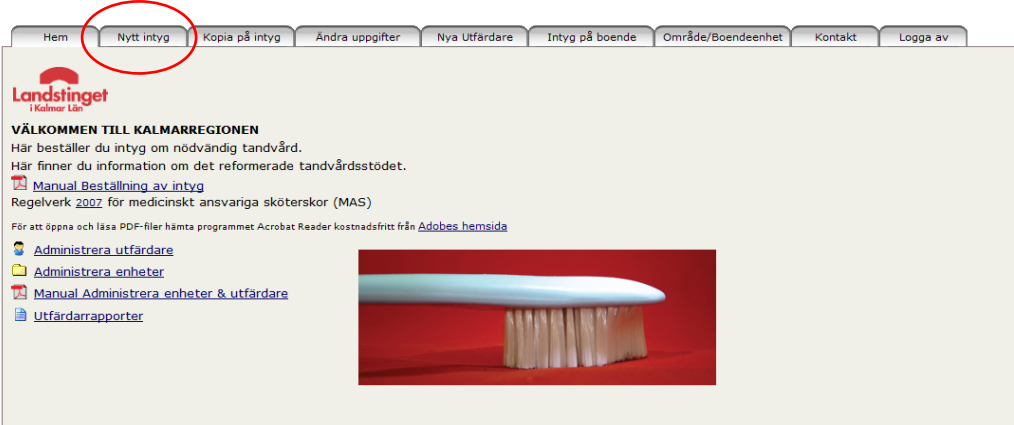
[Till inloggningssidan för att utfärda N-kort →](#)

- Fler alternativ
- Välj HSA-id
- OK
- Fyll i din pinkod
- OK
- Välj certifikat för autentisering – rutan med HSA-id
- OK

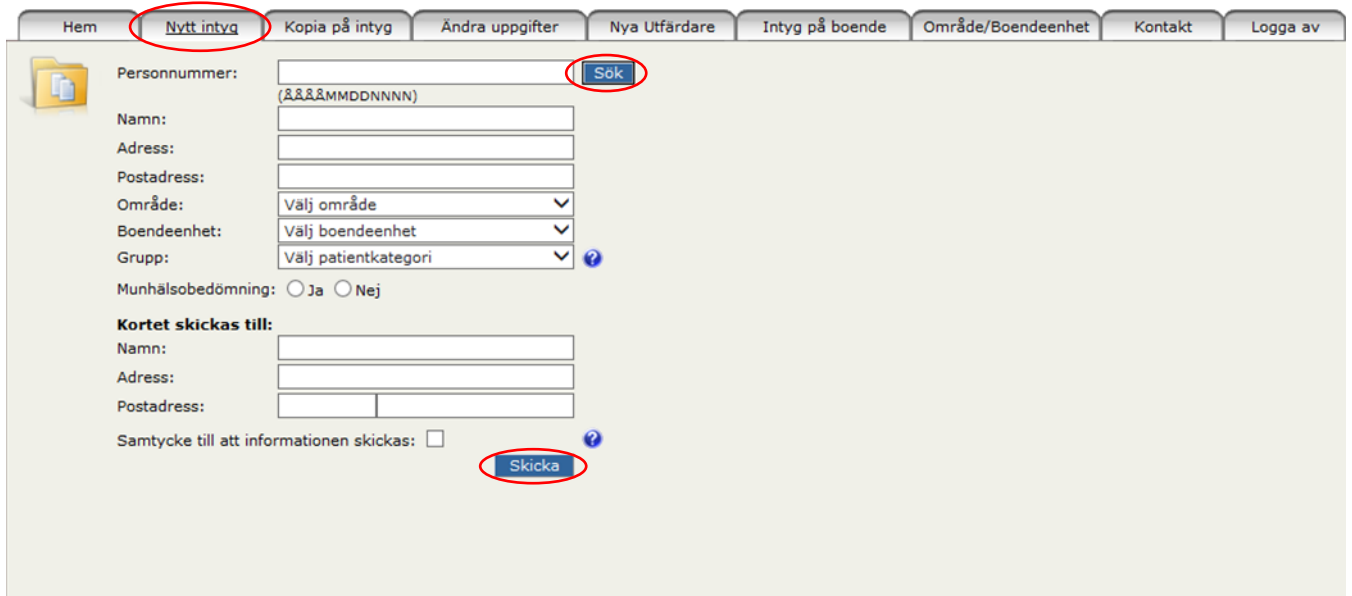
Väl inne i systemet kommer länken till den webbaserade utbildningen upp eftersom den måste vara genomförd och godkänd innan man kan utfärda något N-kort.

Det som är viktigt att veta är att när man är klar med utbildningen så måste man klicka på krysset uppe till höger på utbildningens sista sida så att man får bocken satt att man genomgått utbildningen – viktigt för uppdatering och statistik.

Välj **Nytt intyg** och följ instruktionerna nedan –

The screenshot shows the website interface for Landstinget i Kalmar län. At the top, there is a navigation bar with several menu items: 'Hem', 'Nytt intyg', 'Kopia på intyg', 'Andra uppgifter', 'Nya Utfärdare', 'Intyg på boende', 'Område/Boendeenhet', 'Kontakt', and 'Logga av'. The 'Nytt intyg' item is circled in red. Below the navigation bar, the main content area displays the 'Landstinget i Kalmar län' logo and a welcome message: 'VÄLKOMMEN TILL KALMARREGIONEN'. It provides information about ordering certificates for dental care and lists several links: 'Manual Beställning av intyg', 'Regelverk 2007 för medicinskt ansvariga sköterskor (MAS)', 'Administrera utfärdare', 'Administrera enheter', 'Manual Administrera enheter & utfärdare', and 'Utfärdarrapporter'. A small image of a toothbrush is also visible on the right side of the page.

Skriv in personens personnummer och tryck på **Sök** – personen kommer upp.

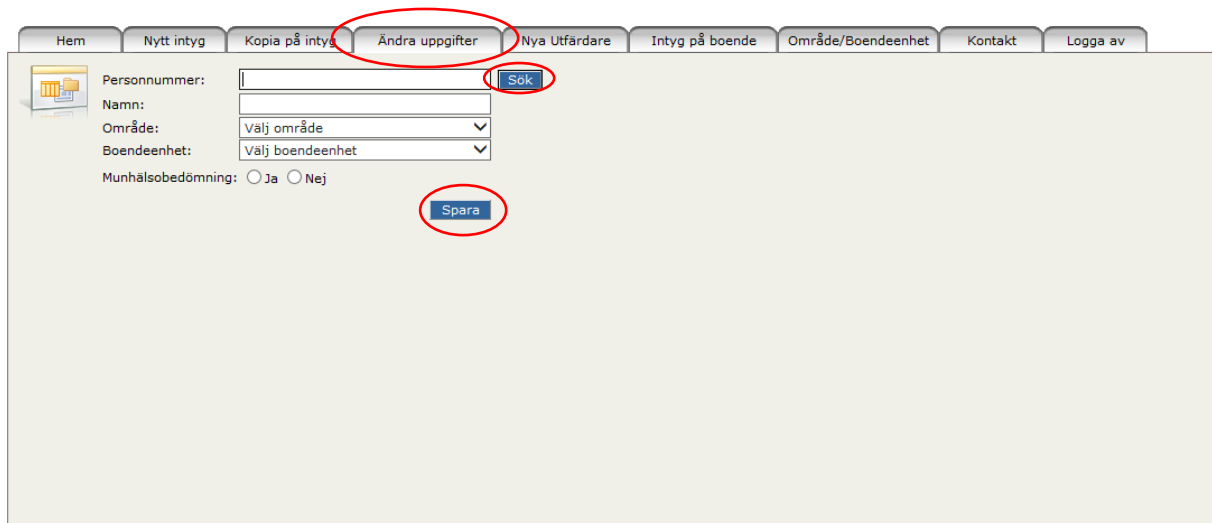
Sedan fyller man i samtliga uppgifter och trycker på **Skicka** – då får Beställarsektionen Tandvård det på en fil och skickar ut kortet till personen.

Det är viktigt att fylla i rätt område, boendeenhet, grupp och Ja eller Nej till munhälsobedömning efter man talat med den berättigade om fördelarna med en munhälsobedömning. Om personen önskar en munhälsobedömning måste man fylla i ett telefonnummer – rutan kommer upp när man bockat i Ja. Bocka även i Samtycke till att informationen skickas.

Ändra uppgifter

Det kan hända att man behöver ändra en kortinnehavares uppgifter då denna kanske flyttar från eget boende till ett särskilt boende eller om uppgiften om ja- eller nej-tack till munhälsobedömning ändras.

Välj då **Ändra uppgifter**.

Ange personnummer och tryck på **Sök**.

Om personen redan finns i systemet kommer det tidigare angivna området och boendet att synas och man väljer då den nya boendeenheten. Man använder sig av pilarna till höger. Om uppgiften om ja- eller nej-tack till munhälsobedömning behöver ändras gör man det.

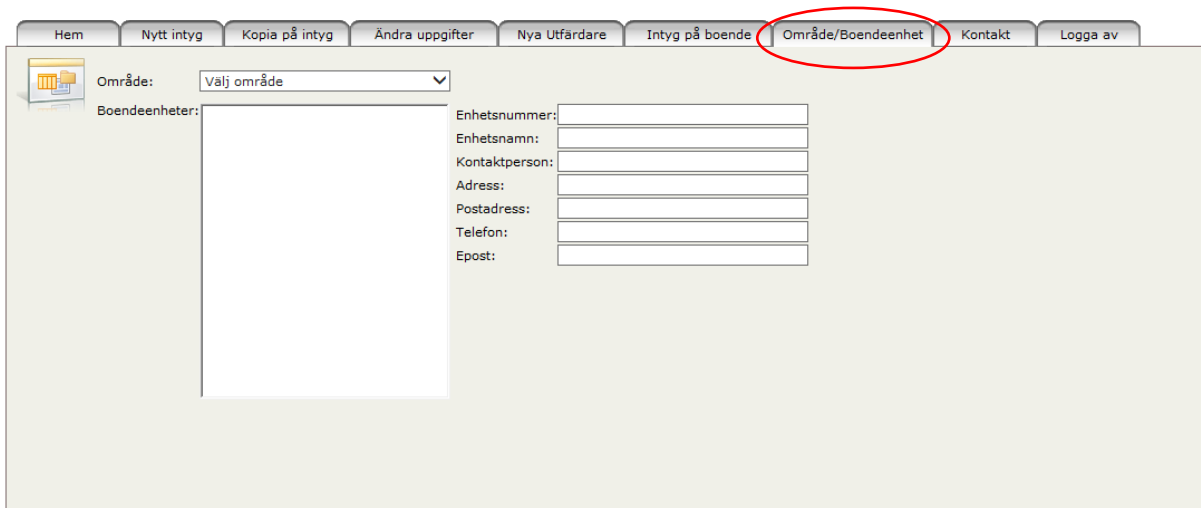
Tryck slutligen på **Spara** och ändringen blir då genomförd.

Område/boendeenhet

Under fliken Område/Boendeenhet hittar man information om de olika boenden och hemtjänstområden som finns i varje kommun. Område är lika med kommun i det här fallet. Väljer man en boendeenhet i en kommun ser man vem som är ansvarig inom varje boende/hemtjänstområde.

Om uppgifter behöver ändras kontaktar ni Beställarsektionen Tandvård.

- Camilla Olsson-Widén, camilla.olsson-widen@regionkalmar.se, 010 358 41 81.

Förnyelse av N-kort

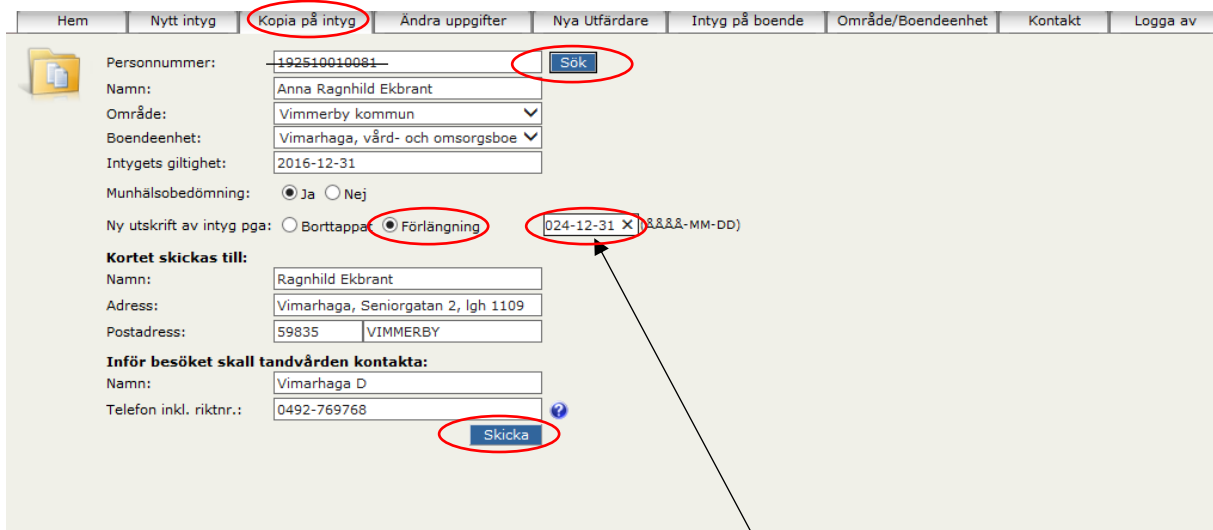
När N-kortets giltighetstid börjar nå sitt slut kontaktas MAS i respektive kommun av Beställarsektionen Tandvård. MAS:en får en lista och kontaktar den kortutfärdare som registrerat N-kortet. Utfärdaren undersöker då om personen fortfarande är berättigad. Om så är fallet förlänger kortutfärdaren N-kortets giltighetstid. Ett nytt N-kort sänds till personens folkbokföringsadress om inget annat anges.

Om personen inte längre uppfyller villkoren för ett N-kort kontaktar utfärdaren Beställarsektionen Tandvård för att få kortet makulerat.

För att göra en förlängning av ett N-kort som snart går ut väljer man **Kopia på intyg**.

The screenshot shows a navigation menu with the following items: Hem, Nytt intyg, **Kopia på intyg** (circled in red), Ändra uppgifter, Nya Utfärdare, Intyg på boende, Område/Boendeenhet, Kontakt, and Logga av. Below the menu is a search form with fields for Personnummer, Namn, Område (dropdown), Boendeenhet (dropdown), and Intygets giltighet. There are also radio buttons for Munhälsobedömning (Ja/Nej) and a date field for 'Ny utskrift av intyg pga:'. A 'Sök' button is next to the Personnummer field.

The screenshot shows the search results for a specific N-card. The 'Kopia på intyg' menu item is circled in red. The search results show: Personnummer: 192510010081 (circled in red), Namn: Anna Ragnhild Ekbrant, Område: Vimmerby kommun, Boendeenhet: Vimarhaga, vård- och omsorgsboe, Intygets giltighet: 2016-12-31. The 'Ny utskrift av intyg pga:' section has 'Förlängning' selected (circled in red) and the date '2024-12-31' entered (circled in red). The 'Kortet skickas till:' section shows the recipient's name, address, and post address. The 'Inför besöket skall tandvården kontakta:' section shows the recipient's name and phone number. A 'Skicka' button is at the bottom. An arrow points from the date '2024-12-31' to the date field in the form.

2024-12-31

Skriv i personnumret på den vars N-kort man ska förlänga – 12 siffror – tryck på **Sök**.

Välj **Förlängning** och skriv i giltighetstiden. Exemplet ovan är den nya förlängningstiden för N1 och N3 kort som gick ut 2016-12-31.

Kontrollera så att adressen dit kortet ska skickas stämmer och fyll i telefonnumret som tandhygienisten ska ringa om personen har tackat ja till en munhälsobedömning.

Sen är det bara att trycka på knappen **Skicka**.

Hem Nytt intyg Kopia på intyg Ändra uppgifter Nya Utfärdare Intyg på boende Område/Boendeenhet Kontakt Logga av

Tack!
Er beställning är skickad till oss med era förändringar.

[Ny beställning](#)

Efter man tryckt på knappen **Skicka** kommer sidan ovan upp och man kan fortsätta förlänga N-kort om man trycker på **Ny beställning**.

För att själv hålla lite koll på vilka man har utfärdat N-kort till kan man välja **Utfärdarrapporter** på beställningslänkens första sida.

Hem Nytt intyg Kopia på intyg Ändra uppgifter Nya Utfärdare Intyg på boende Område/Boendeenhet Kontakt Logga av

Landstinget
Kalmar Län

VÄLKOMMEN TILL KALMARREGIONEN
Här beställer du intyg om nödvändig tandvård.
Här finner du information om det reformerade tandvårdsstödet.
[Manual Beställning av intyg](#)
Regelverk 2007 för medicinskt ansvariga sköterskor (MAS)
För att öppna och läsa PDF-filer hämta programmet Acrobat Reader kostnadsfritt från [Adobes hemsida](#)

- [Administrera utfärdare](#)
- [Administrera enheter](#)
- [Manual Administrera enheter & utfärdare](#)
- [Utfärdarrapporter](#)

